

Bogusław Żórawski

1902-1973

Absolwent Wydziału Nawigacyjnego z 1922 r., organizator oraz pierwszy kierownik Wydziału Transportu i Administracji Morskiej, utworzonego w Państwowej Szkole Morskiej w 1938 r., oficer Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie (jako Andrew Rogal), Komendy Głównej AK, wywiadu ofensywnego (morskiego) Armii Krajowej, cichociemny, powstaniec warszawski.

Urodził się 15 czerwca 1902 r. w Ozorkowie, w rodzinie inteligenckiej (rodzice Gustaw i Zofia z d. Kaczorowska). W czerwcu 1920 r. zdał egzaminy do tworzącej się Szkoły Morskiej w Tczewie. Wtedy przeczytał w prasie ogłoszenie o otwarciu zapisów do powstającej Szkoły Morskiej w Tczewie. Front bolszewicki podchodził pod Warszawę, wszyscy niemal nowo przyjęci uczniowie zgłosili się ochotniczo do Marynarki Wojennej. Zapisy odbyły się w pomieszczeniach Ligi Morskiej przy ul. Marszałkowskiej, a „pierwsza rekrucka obróbka”¹ w Toruniu, w także dopiero co utworzonej Szkole Oficerskiej Marynarki Wojennej. Następnie rozkazem dowództwa zostali przydzieleni na placówkę Hel. Pobyt tam trwał do 18 października 1920 r.

Ukończył Wydział Nawigacyjny Szkoły Morskiej w Tczewie w 1922 r. bez zaliczenia egzaminu praktycznego.

Następnie rozpoczął studia w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie, a naukę kontynuował w Institut Supérieur de Commerce w Antwerpii, gdzie otrzymał w 1927 r. dyplom „Licence en Science Commerciales”,

Strona z albumu
B. Żórawskiego

¹ Kazimierz Orthwein, *Fragmety autobiografii [w:] Na morze po chleb i przygodę*, Warszawa 1972, s. 369

uznawany za równoważny stopniu magistra. Od 1927 r. do 1931 r. pracował w Polsko-Skandynawskim Towarzystwie Transportowym Polskarob SA w Gdyni, następnie do 1937 r. był generalnym przedstawicielem towarzystwa ubezpieczeniowego „Polonia”. Równoległe był wykładowcą w Instytucie Handlu Morskiego i Liceum Handlowym w Gdyni, prowadził zajęcia: transport morski, ubezpieczenia morskie, eksploatacja okrętów².

W 1937 r. związał się z Państwową Szkołą Morską – został organizatorem i pierwszym kierownikiem Wydziału Transportu i Administracji Morskiej. Do wojny był członkiem rady pedagogicznej Państwowej Szkoły Morskiej w Gdyni. W marcu 1939 r. wziął ślub w Gdyni ze Stanisławą Bojko, mieszkał na Kamiennej Górze³.

Latem tego roku wypłynął z pierwszym rocznikiem Wydziału Transportu i Administracji Morskiej PSM w podróż szkoleniową na m/s „Chrobry” do Ameryki Południowej. Tam zaskoczyła go wojna.

W 1940 r. przybył do Londynu, gdzie rozpoczął pracę w Komitecie Transportowym Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Jesienią tego roku został powołany do Marynarki Wojennej i skierowany do wywiadu. W 1942 r. został wysłany na placówkę wywiadowczą do Oranu w Algierii z zadaniem obserwowania floty francuskiej i przygotowania gruntu pod desant sił alianckich. W styczniu 1943 r. został odwołany do Londynu. Tam zgłosił się do służby w kraju. Przeszkolony ze specjalnością w wywiadzie jako uczestnik Oficerskiego Kursu Doskonalącego Administracji Wojskowej (kamouflaż polskiej szkoły wywiadu, zwanej przez cichociemnych „kursem gotowania na gazie”). Zaprzysiężony na rotę ZWZ-AK 22 kwietnia 1943 r. w Audeley End, awansował na stopień porucznika 3 maja 1943 r., a kapitana – ze starszeństwem od 17 września 1943 r. Następnie podczas praktyki w Centrali Wywiadu Morskiego współpracował m.in. z Norbertem Gołuskim (abs. WN z 1942 r.).

Bogusław Żórawski (w mundurze) z uczniami na pokładzie „Chrobry” – kierownik Wydziału Transportu i Administracji Morskiej stoi pośrodku, obok cywila. Zdjęcie z albumu B. Żórawskiego.

Zrzucony został do okupowanej Polski w nocy z 16 na 17 września 1943 r., w operacji lotniczej „Neon 2”. „Skoczkowie: ppor. Norbert Gołuski, ps. «Bombram», ppor. Otton Wiszniewski, ps. «Topola», kpt. Bogusław Żórawski, ps. «Mistral». Zrzut przyjęła placówka odbiorcza «Wieszak»⁴.

Skoczkowie przetrzucili 252 tys. dolarów w banknotach oraz 240 tys. marek na potrzeby AK. Zrzucano także sześć zasobników i paczkę. Zrzutu dokonano po trzecim nalocie nad celem, bo przy pierwszych dwóch placówka nie odpowiadała na nadawany sygnał. Samolot szczęśliwie powrócił do bazy po locie trwającym 13 godzin 20 minut.

Bogusław Żórawski był oficerem wywiadu ofensywnego Komendy Głównej AK „Stragan” – Referat „Zachód” („Lombard”). W strukturze Oddziału II KG AK był I zastępcą kierownika wydziału wywiadowczego⁵. W czasie Powstania Warszawskiego aresztowany przez Niemców na Mokotowie, uciekł z transportu i pojechał do Krakowa. Tam ponownie zatrzymany podczas łapanki, wywieziony został na przymusowe roboty w rejon Isny im Allgäu.

2 <http://elitadywersji.org/boguslaw-zorawski-cichociemny/>

3 „Okólnik” 1981, nr 144, s. 23.

4 Jędrzej Tucholski, *Cichociemni*, Warszawa 1985, wyd. II uzupełnione, s. 154.

5 Ibidem, s. 251.

Oswobodzony przez wojsko francuskie, wyjechał do Anglii. Zdemobilizowany w stopniu kapitana marynarki, pozostał za granicą.

Zamieszkał z żoną w Londynie i do ok. 1953 r. właścicielem hotelu. Następnie wyjechał do USA i pracował w przedsiębiorstwach handlowych.

Po śmierci żony w 1969 r. powrócił na stałe do kraju i włączył się w prace koleżeńskiego Koła Tczewiakówii, przekazał składkę na tablicę pamiątkową SM w Tczewieiii. Pisał do kolegi Krzyżanowskiego (abs. WM z 1927 r.): „Drogi Urbanie, przesyłam Ci adresy kolegów, którzy byli ze mną w kontakcie [...]. Wreszcie podaję Ci mój adres tymczasowy: Gdynia, ul. Inżynierska 94. To jest adres mojego brata, u którego na razie zamieszkać. Mój stały adres będzie za kilka tygodni: Sopot, ul. Kościuszki 33 c. Mam tam zakupione mieszkanie spółdzielcze, które wkrótce obejmę. Przyjmij również do wiadomości, że oficjalnie nazywam się Andrew Rogal,

pod którym nazwiskiem będę tam znany. Do zobaczenia – Bogusław Ż.”iv.

W jego dorobku jako autora i publicyisty ekonomiczno-morskiego jest, wydana w 1928 r. przez Departament Morski Ministerstwa Przemysłu i Handlu, książka „Handel morski w praktyce”; w 1935 r. napisał „Składniki transportu morskiego”, wznowione po wojnie. Autor artykułów w czasopiśmie fachowych o tematyce morskiej, wydawanych przez Instytut Bałtycki oraz publikowanych w miesięczniku „Uprawa Morza”. Autor relacji „Grunt to upór” w publikacji „Drogi cichociemnych. Opowiadania zebrane i opracowane przez Koło Spadochroniarzy AK”, wydawanej trzykrotnie w Londynie (w 1954 r., 1963 r., 1972 r.), a w Polsce w 1993 r., 2008 r., 2013 r. i 2015 r.

Odznaczony był czterokrotnie Krzyżem Walecznych, Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami, King’s Medal for Courage in the Cause of Freedom.

Bogusław Żórawski
z żoną Stanisławą

Źródła: *Kadry morskie Rzeczypospolitej*, tom I, pod red. Jana Kazimierza Sawickiego, wyd. II, Gdynia 2000; *Kadry morskie Rzeczypospolitej*, tom II, pod red. Jana Kazimierza Sawickiego, Gdynia 1996; Ewa Otremba, *Bogusław Modest Żórawski*, biogram w zbiorach Sali Tradycji UMG; <https://amp.google-info.pl/3132134/1/boguslaw-zorawski.html#article>; <http://elitadywersji.org/boguslaw-zorawski-cichociemny/>; „Okólnik” 1981, nr 144; Jędrzej Tucholski, *Cichociemni*, Warszawa 1985, wyd. II uzupełnione; dokumenty i korespondencja dot. Tczewiaków w zbiorach Sali Tradycji UMG.

6 „Okólnik” 1981, nr 144, s. 23.

7 Lista obecności absolwentów SM w Tczewie dnia 7.12.1969 [na dorocznym obiedzie z okazji Święta Szkoły], w zbiorach Sali Tradycji UMG – D/2978, s. 37.

8 Ibidem, s. 87.

9 Ibidem, s. 48.

10 Nekrolog w zbiorach Sali Tradycji, D/2978, s. 203.